

De Tijd

17.05.2014

Page: 59

Circulation: 29510

83dd81

262

'Jonge zangers dreigen zich te verbranden'

José Van Dam, de éminence grise van de Belgische zangers, houdt niet van competities. Toch zit hij in de jury van de Elisabethwedstrijd.

STÉPHANE RENARD

Zondag begint de Koningin Elisabethwedstrijd aan haar halve finales. José Van Dam (74), België's beste en bekendste bariton ooit, zet er zijn afkeer van wedstrijden even voor opzij. 'Jureren voor wedstrijden in Montréal en Moskou heb ik onlangs nog geweigerd. Maar de Elisabethwedstrijd is toch een beetje mijn kind. Laat ons zeggen dat ik een uitzondering maak.'

Zijn wedstrijden niet nodig om de carrière van zangers te lanceren?

José Van Dam: 'Nodig niet. Ze kunnen wel helpen. Mijn eerste drie wedstrijden in 1961 hebben niets opgeleverd. Drie jaar later won ik in Genève, en dat heeft wel wat deuren geopend. Ik voel me als jurylid meer iemand die de jonge zangers vooruithelpt dan een strenge beoordelaar. Jureren is trouwens niet vanzelfsprekend. Stemmen vergelijken is moeilijk. Bovendien houdt het ene jurylid misschien meer van een tenor, terwijl het andere een bariton verkiest.'

Welke kwaliteiten heeft een goede zanger?

Van Dam: 'Als je niet met een mooie stem geboren wordt, zal je er nooit één krijgen. Leren zingen en een mooie stem hebben zijn twee verschillende zaken. Voor mij komen de persoonlijkheid en de muzikaliteit die daaruit voortvloeit op de eerste plaats.'

En de techniek?

Van Dam: 'Die moet je leren, om ze daarna zo snel mogelijk weer te vergeten. Wat telt, is de interpretatie. En de

passie, natuurlijk. Als je die niet hebt, moet je er niet aan beginnen.'

Is het gevaar voor jonge zangers niet dat ze heel snel opgebrand raken?

Van Dam: 'Absoluut. Zangers worden gepusht om zo veel mogelijk platen te verkopen. Ze moeten op televisie verschijnen, en op de radio. En doordat reizen zo gemakkelijk is geworden, vergroot het gevaar van overbelasting. Zangers vliegen van het ene recital naar het andere. Ik raad jonge zangers vooral geduld aan. Toen ik 25 was, kreeg ik het aanbod om de rol van Méphisto te zingen in 'Faust' van Charles Gounod. Ik weigerde. Te jong. Als een talentvolle loper op zijn 15de al een marathon loopt, heeft hij tien jaar later spierproblemen.

Met zangers is dat net zo. De eerste opera's verlopen heel vlot, maar als je te snel gaat, raak je snel opgebruikt. Er zijn genoeg sterren van wie de stem na tien jaar gebroken is.'

Is dat de reden waarom u lesgeeft aan de Muziekkapel Koningin Elisabeth? Om jonge zangers te behoeden voor die valkuilen?

Van Dam: 'Ik vind het onze plicht de kunst van het zingen door te geven. Dat doe je niet vanuit een boek. Je kan je kennis enkel doorgeven als je ze laat horen. Daarom geef ik les.'

U hebt al een lange operacarrière achter de rug. De jongste jaren hebt u zich enkele keren boos gemaakt over de keuzes van operaregisseurs.

Van Dam: 'Het is er niet op verbeterd, integendeel. Hoewel ik au fond vrij kalm ben. (lachje) Kijk, regisseurs vinden dat ze op het podium de realiteit moeten tonen. Dat is een fout uitgangspunt. We gaan niet naar het theater om ons aan de realiteit te laten herinneren. We gaan om te dromen. En dan die interpretaties. Ik denk aan de opvoering van 'Jevgeni Onegin' van Tsjaikovski twee jaar geleden in München. Onegin en Lenski belanden daar samen in bed. Dat was een 'historische' keuze omdat de componist zelf homo was. Komaan zeg. En bij de grote dansscène werden we getrakteerd op cowboys in strings. Dat kwam er nog eens bij. Terwijl de muziek van Tsjaikovski zo buitengewoon mooi is.'

De halve finales van de Elisabethwedstrijd worden uitgezonden op OP12. Zondag, maandag en dinsdag, telkens om 10.30 uur en om 20 uur.

